

Predmet: Lovas (Ljuban Devetak i dr.)

Broj predmeta: K. Po2 br. 22/10

Glavni pretres 24.06.2010.

Izveštaj: Nataša Kandić i Slavica Jovanović, punomoćnice oštećenih

Saslušanje svedoka Vukomana Jovanovića

Svedok je bio komandant Drugog odreda TO Pančevo koji je 1.12.1991. poslat na teritoriji Iloka, Mohova i Šarengrada. General Nikola Mandarić je bio informisan da je grupa meštana Hrvata u Lovasu bila zatvarana, mučena i maltretirana u podrumu zgrade Mesne zajednice. Iz navedenog razloga general Mandarić je 23.12.1991. održao referisanje u prostorijama Zemljičarske zadruge u Lovasu. Referisanju je, u svojstvu komandanta mesta Lovas, prisustvovao je i optuženi Ljuban Devetak, koji je tada bio u uniformi i naoružan. Nakon referisanja, Mandarić mu je, zbog izraženih problema, naložio da u svoju zonu odgovornosti preuzme i Lovas i pokuša da uredi stanje. Milicija SAO Krajine u Lovasu je meštanima Hrvatima delila obrazac datiran na 1.12.1991, na kome ja stajalo da oni potpisuju da dobrovoljno napuštaju selo i da svu svoju imovinu ostavljaju opštini Lovas. Odmah je naredio je da se prestane sa tim. Po njegovim saznanjima meštane Hrvate je zatvarala i maltretirala grupa dobrovoljaca iz Srbije, kojima je komandovao optuženi Devetak. Oko 26. ili 27.12.1991. dobio je zadatak da optuženog Ljubana Devetaka ukloni iz Lovasa. Iz straha od reakcije naoružanih ljudi, kojima je optuženi Devetak komandovao, tome je pristupio veoma pažljivo. Optuženog Devetaka zatekao je u kancelariji Zemljičarske zadruge, ispred koje je bilo naoružano lice za koje je čuo da se zove Petronije i da je veoma opasan. Optuženi Devetak se ponašao veoma nadmeno i odbio je da razgovara sa njim, nakon čega ga je vojna policija sprovela u višu komandu. Po odvođenju optuženog Devetaka, selo su napustila i naoružana lica koja su maltretirala meštane Hrvate. Kontaktirao je Gorana Hadžića sa zahtevom da smeni komandira stanice policije u Lovasu. Tog dana, na zahtev više članova porodica isprebijanih meštana Hrvata, otišao je do ulaza u podrum u kome su oni bili zatvoreni. To je bila užasna prostorija, na čijem ulazu je bilo tragova krvi. Video je meštane Hrvate sa polomljenim zubima, natečenim licima, zatvorenim očima, polomljenim rukama.

Pitanja predsednice veća

Imao je utisak da su se meštani Hrvati veoma plašili optuženog Devetaka i dobrovoljaca pod njegovom komandom, kao i da je taj optuženi bio glavni čovek u selu, bez čijeg znanja i odobrenja nije moglo biti urađeno bilo šta. Svedok je zaključio da su optuženog Devetaka podržavali Goran Hadžić i Rade Leskovic. Pri prvom dolasku u Lovas, 23.12.1991, na ulazu u selo, desetak metara od puta sa desne strane, videli su delove ljudskih tela. Izgledalo je kao da nisu bila dobro pokopana. Goran Hadžić mu je rekao da je Ljuban Devetak zadužen da u Lovasu organizuje ubiranje letine i rad Zemljičarske zadruge, ali je on uveo sopstvenu vlast u Lovasu. O događaju na minskom polju imali su dve različite informacije. Prvo su čuli su građani hrvatske nacionalnosti pokušali da pobegnu iz sela i naleteli na minsko polje, a kasnije da su te ljude u minsko polje silom naterali srpski vojnici.

Pitanja zamenika tužioca

Stanica milicije u Lovasu nalazila se u nekoj većoj privatnoj kući u centru sela, gde je on razgovarao sa njihovim komandirima.

Pitanja branilaca optuženih

Referisanju u Lovasu 23.12.1991. prisustvovao je i Rade Leskovic, portparol Vlade SAO Krajine tj. Gorana Hadžića. Tada se između naoružanih ljudi kojima je komandovao optuženi Dvetak i vojnika koji su došli u pratnji svedoka i generala Mandarića, desio incident. Poznato mu je da je u napadu na Lovas, u sadejstvu sa JNA, učestvovala dobrovoljačka jedinica iz Srbije *Dušan silni*.

Pitanja optuženih

Optuženi Ljuban Devetak je negirao da ga je svedok uhapsio i sproveo iz Lovasa i tvrdi da svedoka nikada nije video. Izvršeno je suočenje između svedoka i optuženog Devetaka, pri čemu je optuženi svedoku rekao da je glupan, nakon čega je predsednica veća prekinula suočenje. Predsednica veća je upozorila optuženog Devetaka da će, između ostalog, njegova kazna biti odmerena i na osnovu njegovog ponašanja u sudnici.

Milicija SAO Krajine nosila je klasične i maskirne plave i policijske uniforme sa amblemom SAO Krajine. Milan Devčić je negirao da je razgovarao sa svedokom u decembru 1991, kao i da ga nikada nije video. Svedok je za optuženog Petronija Stevanovića rekao da liči na lice koje se 26.12.1991. nalazilo ispred kancelarije optuženog Ljubana Dvetaka.

Pitanja punomoćnika oštećenih

Odred TO kojim je svedok komandovao, pripadao je TO Srbije, koja je bila potčinjena Generalštabu JNA.

Fond za humanitarno pravo